

УРА 8373  
Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

10

БІБЛІОТЕКА „НОВОЇ ДОБИ“ № 27.

В. ВИННИЧЕНКО

Українська Комуністична  
Партія (УКП) і Комуністич-  
на Партія (большевиків)  
України (КП(б)У).



ВІДЕНЬ — КИЇВ

1 9 2 1

ХРА 8373

**БІБЛІОТЕКА „НОВОЇ ДОБИ“**  
**ОРІАНУ ЗАКОРДОННОЇ ГРУПИ**  
**УКРАЇНСЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.**

---

---

Досіль видано:

- No. 1. **ВИННИЧЕНКО В.:** Всесвітня революція. Відень, 1920, 16°, 16 стор.
- No. 2. **ВИННИЧЕНКО В.:** Українська державність. Відень, 1920, 16°, 32 стор.
- No. 3. **ЛЕВИНСЬКИЙ В.:** Соціалістична революція і Україна. Відень, 1920, 16°, 24 стор.
- No. 4. **ПАЛАМАР ГР.:** Капітал, колоніяльні народи і большевизм. Відень, 1920, 16°, 24 стор.
- No. 5. **ШАПОВАЛ М.:** Інтелігенція і пролетаріят. Відень, 1920, 16°, 36 стор.
- No. 6. **ВИННИЧЕНКО В.:** Політичні листи. Відень, 1920, 16°, 24 стор.
- No. 7. **ЛЕВИНСЬКИЙ В.:** Релігія, наука і соціалізм. Відень, 1920, 16°, 24 стор.
- No. 8. **СТАХ А.:** До верховин! Поезії. Відень, 1920, 16°, 32 стор.
- No. 9. **ХИМЕНКО ГР.:** Хто такі комуністи і що вони хочуть? Відень, 1920, 16°, 16 стор.
- No. 10. **ЛЕВИНСЬКИЙ В.:** Капіталізм і імперіалізм. Відень, 1920, 16°, 32 стор.
- No. 11. **ПІДДУБНИЙ Г.:** Комунізм і еволюція. Відень, 1920, 16°, 20 стор.
- No. 12. **ЛЕНІН Н.:** Третій Інтернаціонал і його історичне значіння. Відень, 1920, 16°, 12 стор.

В. ВИННИЧЕНКО

Українська Комуністична Партія (УКП)  
і Комуністична Партія (большевиків)  
України (КП(б)У).

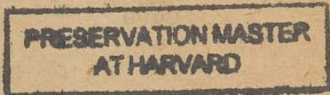


УКРАЇНСЬКА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ  
І КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ (БОЛЬШЕВИКІВ)  
УКРАЇНИ (КП(б)У)

ВІДЕНЬ — КИЇВ |

1 9 2 1

XPA 8373



BAZANSKY

З друкарні І. Штайнмана, Т-во з о. п., Відень, ІХ

**Українська Комуністична Партія (УКП)  
і Комуністична Партія (большевиків)  
України (КП(б)У).**

Для поверхового, не звиклого до ґрунтового аналізу розуму картина революції на Україні представляється дуже просто: організований пролетаріат України захопив владу в свої руки й відповідно до своєї історично-соціальної природи змінює продукційні й громадянські відносини на Україні. Пролетаріат, як звичайно, організується в партію, що виступає й діє як аванґард і свідомий, колективний керувник усієї робітничої класи. Такі мають бути теоретичні міркування. А на підставі їх конкретні виводи: владу на Україні має Комуністична Партія (большевиків) України, ergo: ця партія являється організованим аванґардом та колективним керувником українського пролетаріату, вона провадить революцію й перетворює весь соціальний лад на новий.

Виходячи з таких тезисів, цілком натурально можна запитати: який же сенс має побіч цієї партії існування Української Комуністичної Партії? Коли революція втілюється в КП(б)У, коли всяке інше соціальне угруповання під час гострої соціальної боротьби клас є ворожим до

партії революції (контрреволюційним), то що таке УКП?

До цього треба додати відомий факт, що КП(б)У є областна організація Російської Комуністичної Партії (РКП), цієї провідниці й керовниці російської революції та всього III. Інтернаціоналу, се-б-то значної частини світового революційного пролетаріату. Революційний авторитет цієї партії остільки зафіксований, що на його можна покладатися. КП(б)У, як областна організація РКП на Україні, являється носієм цього самого революційного комуністичного авторитету. Що ж таке в такому разі УКП? Чи є це серйозне, соціально-політичне явище, чи одна з тимчасових форм опозиції до влади пролетаріату? Коли це серйозне, глибоке явище, то які причини породили його, які цілі й завдання містить воно в собі?

Річи найкраще пізнаються з порівняння. Проаналізуємо об'єктивно й безстороннє природу, зміст і динаміку як КП(б)У, так УКП, порівняймо знайдені в аналізі данні між собою, приміряючи одні й другі до єдиного мірила — революції. Які данні більш відповідатимуть мірилові, те явище, очевидно, є властиве революції, одної природи з нею, революційне; — друге ж, данні якого стоять у суперечности з тезами революції, буде антиреволюційної природи, контрреволюційне.

Насамперед, установимо в загальних рисах тези самого мірила, до яких прикладатимем ті чи інші данні. Визволення працюючих є справа самих працюючих. Соціалістична революція є боротьба працюючих клас проти клас гноблячих. Передовою частиною працюючих є класа пролетаріату, який в цілях остаточної перемоги установлює свою диктатуру. Політичною формою диктатури пролетаріату є системи робітничеселянських рад, робітнича демократія, що виключає з політичного життя експлуататорські соціальні елементи. Революційна комуністична партія є організація пролетаріату міста й села, яка керує революцією.

Досить для нашої цілі цих загальних, але цілком безперечних тез. Розгляньмо тепер природу кожної партії зокрема під поглядом цих тез.

Перш усього, одзначимо, що з факту належності влади на Україні до КП(б)У не можна ще робити висновку, 1) що ця партія здобула собі ту владу силою організованих і доцільних усиль революційного пролетаріату України і 2) що ця партія через те, що має в своїх руках владу, є партією українського пролетаріату.

Як відомо, захоплення влади цією партією явилось наслідком двохбічного процесу: з одного боку боротьби працюючих

мас України (головним чином селянських) за своє соціальне та національне визволення, боротьби клясово-стихійної, не керованої цією партією; а з другого боку мілітарним наступом руських комуністів на Україну з метою скористування боротьбою працюючих мас її й захоплення влади в свої руки. Мілітарна сила заграла переважаючу роль над неорганізованими, технічно слабо обставленими силами стихійних революційних мас; до того ще лозунги мілітарної сили пристосувались до лозунгів української працюючої стихії („вся влада робітнице-селянським радам“, „самостійна соціалістична радянська Україна“, і т. д.); ці лозунги приспали активність мас, приглушили недовіря їх до їхнього військового союзника й дали змогу цьому союзникові, мілітарній силі руських комуністів, захопити органи державної й політичної влади в свої руки, зайняти пануюче становище на Україні. Комуністична Партія (большевиків) України грала в цій акції цілком непомітну роль. Як партія, як організація пролетаріату, вона була тоді зовсім бездіяльна і незначна. Тільки після мілітарного захоплення влади, ця партія виступає формально керовницею революції й починає робити усилля закорінитись у працюючих масах України, легалізувати свою владу й обітнутувати її сполученністю з українським пролетаріатом.



Одначе цей штучний процес не мав успіху. Не маючи ніколи глибоких корінів в українському робітництві, будучи разураз (ще будучи с-д-ою організацією) організаційно звязана з своїм центром у Петрограді чи Москві, ця організація не розуміла й не могла розуміти законів української революції. Вона завжди розглядала українську революцію, як частину єдиної-неділимої російської революції; на всі історичні, соціальні, національні, економічні відміни, на особливості української обстановки революції, вона не звертала й не хотіла звертати уваги. Через те, не зважаючи на всі сприятливі, об'єктивні умови, ця партія не могла розвинутись. Після мілітарного захоплення влади на Україні в 1919 році ця організація мала всі можливості зібрати в собі всі пролетарські, революційні елементи України; всі державні, політичні, адміністративні, військові апарати були й є до її послуг; всі матеріальні засоби агітації, пропаганди, організації були й є в її руках. Здавалось би, що так само як у Росії, ця партія, областна організація єдиної російської партії, повинна стати на Україні дужою й численною. Одначе, цифри показують щось инче. Ця партія в даний момент на 40 мільйонів населення України нараховує всього 15 тисяч членів. І то, підкреслюємо, при всіх вищенаведених сприяючих їй об-

ставинах! І в той же час Українська Комуністична Партія (УКП), сконструувавшись у партію в початку 1920 року, за кілька місяців свого існування при тяжких, несприятливих умовах — без влади, без пайків, без матеріяльних засобів, без преси, без змоги переїздив по залізниці, без можливости робити ширші збори, при вічних переслідуваннях урядової партії КП(б)У, при арештах видатніщих членів і розгонах цілих організацій, — ця партія за тричотирі місяці мала вже більше 2000 членів, зареєстрованих, переведених через всі попередні, підготовчі до вступу в партію етапи (а не тільки занотовані й заведені в книжки, як то переважно робиться при вступі в КП(б)У).

Чим же це пояснити?

Пояснюється це тим, що **КП(б)У не є організація українського робітництва.** Вона не є ні по своїй соціяльній природі, ні по складу, ні по тактиці пролетарською партією. Це партія мілітарної та бюрократичної дрібно-буржуазної інтелігенції з незначною домішкою руського або зрусіфікованого робітництва, що мешкає на території України. Це ясно кожному стане з такого розрахунку. Вся партія нараховує 15.000 членів. Як відомо, всі урядові й адміністративні відповідальні посади заміщаються тільки комуністами урядової партії. На Україні по всіх інсти-

туціях є значно більше 15.000 посад. Отже, ясно, що вся партія мусить бути партією урядовців, бюрократів. Що ці урядовці не є ні мійські, ні сільські робітники, а інтелігенція, це доказується насамперед наочним фактом для всякого, хто був на Україні, а потім хоча би вже тим, що одною з умов т. Винниченка при вступі його в уряд було домагання „обробітництва“ й „обселення“ радянської влади, утворення спеціальних шкіл для підготовки робітників і селян до урядування; коли ставиться таке домагання, то, очевидно, таких шкіл немає й робітники та селяне в урядуванню участі не беруть.

Національний склад цієї партії перістий, з переважною більшістю єврейського елемента; можна без помилки сказати, що 60 проц. КП(б)У є євреї, 20—25 проц. руські і процентів 10 українців (рештка тих боротьбистів, що злились з КП(б)У). І знов таки така переважаюча більшість єврейського елемента пояснюється і доказується такими обставинами. Руська буржуазна й демократична інтелігенція під час громадянської війни на Україні, ховаючись од переслідування комуністичної влади, головним чином тікали з білоївардейцями, — за Денікіним, за Вранілем; тільки незначна частина лишалась і пристосовувалась до влади. Українська інтелігенція, так само ховаючись од

переслідувань, частиною тікала з петлюрівщиною, частиною розтікалась по селах. Одна тільки єврейська інтелігенція не могла тікати ні з руськими білогвардейцями, ні з українськими, не могла також ховатися по селах, де наростав юдофобський настрої. Таким чином, хоч-не-хоч єврейська інтелігенція мусіла лишатись з большевиками. Торговля, адвокатура, приватні лікарські підприємства, журналістика, словом усі ті професії, де раніще головним чином була занята дрібнобуржуазна єврейська інтелігенція, новим ладом були скасовані. Вся маса занятих у цих професіях інтелігентів лишилась без праці, без матеріального забезпечення. Голод примусив їх іти на совітську службу. А як кращу посаду, з добрим пайком і оплатою може мати тільки партійний член, то всі ці колишні адвокати, лікарі, торгові маклери, прикащики, дрібні крамарці, газетярі буржуазних газет і т. п. почали записуватись у партію й займати урядові посади. Так в силу національних і економічних умов стався такий ненормальний факт, що українською робітничо-селянською соціалістичною республікою, з населенням біля 40 мільонів, керує й урядує п'ятнадцятитисячна партія, на 60 проц. складена з дрібнобуржуазної єврейської інтелігенції, чужої українському трудовому народові по національності, чужої працюючим клясам його по соціальній природі

своїй і непевній по своїм політичним переконанням.

Руський елемент цієї партії складається головним чином також з буржуазної місцевої інтелігенції, а то й примазаних до комунізму чорносотенців та присланих з Росії руських совітських урядовців, так само національно чужих українським працюючим масам, не звязаних з ними ні походженням, ні місцевими інтересами. Лишається незначний процент українського елемента, бувших боротьбистів. Цей елемент ніякого значіння ні в партії, ні в уряді не має, — насамперед через свою незначну кількість, а потім через національну політику правлячих руських комуністів.

Такий склад і соціальна та національна природа КП(б)У. Коли прикласти ці данні до мірила, до першої вимоги революції, що визволення працюючих кляс повинно бути справою самих працюючих, що партія революції повинна бути партією працюючих кляс (робітництва міста й села), то до цього мірила данні про КП(б)У ніяк підійти не можуть. Владу здобуто мілітарною силою, а склад партії є не робітничий. Факт існування й панування КП(б)У в такому вигляді, в якому вона є, являється кричущим протиріччям з основними засадами соціалістичної революції й комунізму.

Яка тактика цієї партії?

Говорити про її власну тактику неможливо, бо ця організація тільки формально носить назву самостійної партії, будучи по суті не самостійною, навіть не автономною частиною єдиної Російської Комуністичної Партії. Той факт, що Центральний Комітет КП(б)У не є вибраним цією організацією, а весь призначений по телефону із Москви Політбюром ЦКРКП, найкраще доказує розмір її самостійного існування й дії. Це є урядовий апарат ЦКРКП на Україні, який з дипломатичних мотивів носить назву „партії“.

Розуміється, така організація своєї тактики мати не може. Але вона являється носієм і виразником тактики РКП. Ця тактика стоїть також у цілковитому протиріччю з засадами революції. Самий факт, як ми сказали, утворення такої „партії“ є порушенням основних вимог революції. Ця „партія“ проводить директиви мілітарної окупації України. Це її основне завдання. Не організація господарства України на соціалістичних підставах, не організація пролетаріату й внутрішніх революційних сил її, а тільки улагодження апаратів для найкращої експлуатації матеріальних ресурсів України.

Та й не може, не в силі група урядовців, бюрократів займатись організацією робітничих мас, немає в неї ні часу, ні змоги, ні охоти,

ні інтересів до того. Навпаки, матеріяльні, особисті інтереси більшости цих дрібно-буржуазних інтелігентів настроюють їх неприхильно до ідеї обробітничення влади, бо це утворює їм конкурентів, це загрожує їм позбавленням посад. Через те все ясно, чому проголошування „обробітничення“ влади ніяк не може реалізуватися і щирим комуністам доводиться весь час безрезультатно домагатися хоч часткового здійснення цих формальних декларацій. Розуміється, цього здійснення ніколи не може бути, поки буде в силі тактика РКП що до України, як до колонії. „Обробітничення“ влади на Україні — це значить знищення системи „назначенства“, а це значить кінець посадам дрібнобуржуазних партійних інтелігентів із КП(б)У.

Цим інтелігентам надзвичайно користна колоніяльна політика РКП на Україні й вони її через те не тільки за страх, але й за свою користь дуже старанно й охоче піддержують та проводять. З свого боку вони своїми тенденційними донесеннями в Москву скріпляють і там цей напрям, доказуючи всякими способами необхідність „для революції“ (все для революції!) іменно такої тактики й політики на Україні. Через це саме й ідея радянської влади, — цієї форми диктатури пролетаріату, — на Україні існує тільки в деклараціях, в дійсности ж уся влада, без-

контрольна й безапеляційна, належить  
іменно цим „назначенцям“, цим дрібно-  
буржуазним інтелігентам, — комісарам.

Коли прикласти ці данні до нашого  
мірила, то й вони не можуть підійти до  
його. Тактика КП(б)У, цього технічно-  
бюрократичного окупаційного апарату РКП,  
не в тактикою комуністичної, революційної,  
робітничої організації.

Перейдімо тепер до УКП.

Склад цієї організації не може бути  
бюрократичним, бо вона не урядова партія;  
члени її беруть участь у радянських уста-  
новах, але не на відповідальних посадах  
і в невеликій кількості, бо принцип кожної  
колоніальної політики є не допускати по-  
мітної участі тубольців в управлінню своєю  
країною. Процент інтелігенції в ній також  
не є значний, та й не може бути  
значним: 1. взагалі кількість української  
інтелігенції не велика; 2. значна частина  
її або емігрувала, або пішла з урядом  
Директорії, або розפורшилась по селах.  
Отже головним чином склад її є робітничий.  
В ряди цієї партії вступили колишні ро-  
бітничі організації соціал-демократичної партії  
на Катеринославщині, Донецькому районі,  
по великих містах України. З другого  
боку в неї одна за одною вступають цілі  
організації КП(б)У; це переважно організації  
бувших боротьбистів, що організаційно



зв'язані з працюючими масами сільськими, що через цей зв'язок зберегли навіть в КП(б)У чистоту революційної й робітничої демократії; політика їхньої партії остільки стоїть у суперечности з прагненнями мас, що організації, не зважаючи на репресії й карі, всім складом виступають з КП(б)У і переходять в УКП; так було на Полтавщині, на Поділля, Київщині. І що далі, то цей процес набірає все дужчого, виразнішого характеру.

Це мусить бути, бо УКП являється дійсним носієм принципів революції. Маси не можуть не бачити, що КП(б)У в тільки технічний, бюрократичний апарат Москви, що це — організація урядовців-комісарів, а не класова організація працюючих мас; масам не може бути не видною примітивна, простоліннійна ціль цього технічного апарату — експлуатація краю без найменшого клопоту про його економічний, господарський і політичний розвиток. Інстинкт і чуття самоохорони мас підказують їм, що така організація в загибельна і для революції, і для краю, і для їх самих. І через те з одного боку — недовірря до неї, утримування від вступу в цю партію, не зважаючи на всякі матеріальні за це привілеї (чим і пояснюється така мізерна кількість членів при таких сприяючих засобах); а з другого боку — через ці причини йде занепад тих організацій КП(б)У,

які вже склались, і перехід живіщих з них в УКП. Той самий інстинкт мас підказує їм, що УКП є тою організацією, яка може дати вірний вислов і реалізацію їхнім клясовим прагненням. Вони правильно вчувають, що це партія робітниче-класова, масова й революційна, що тактика її є в цілковитій згоді з основними тезами революції, що головну опорну силу революції й перемогу працюючих вона покладає не на технічну військову чи бюрократичну силу, а на організацію внутрішніх революційних і продукційних сил краю, що без клясової, міцної організації й усвідомлення працюючих мас, без їхньої гарячої, активної участі в будівництві нових соціальних, політичних, національних і продукційних відносин не можна вдержати й розвинути революції.

Урядова партія КП(б)У бачить цей процес зміцнення й зростання УКП. Спочатку вона ставилась до існування УКП вороже-пасивно. Але як тільки помітила швидкий темп її розвитку, почала вживати всяких гальмуючих і репресивних заходів. В даний момент урядовою партією УКП позбавлено всяких засобів агітації, пропаганди й навіть існування. Але, не зважаючи на це, вона не тільки не занепадає, а ще з більшою силою розвивається, маючи своїх прихильників в рядах навіть відповідальних партійних робітників КП(б)У, (які поки що з тих чи

инчих причин утримуються від отвертого переходу в УКП). Ми без вагання можемо сказати: коли б керовники РКП (чи КП(б)У) мали чесність і сміливість поставати УКП в рівні технічно-матеріальні умови існування й акції, коли б одважились виступити на боротьбу з нею за вплив „один на один“, з рівною зброєю, се-б-то без чрезвычайок, без комісарського свавілля, без підкупу пайками й посадами, та навіть хай з цим, але давши УКП в рівній мірі з собою пресу, право агітації, переїзду по залізниці й можливість зборів, — то ми категорично заявляємо, що за рік УКП в декільки раз переросла би КП(б)У і кількістю і якістю свого складу. Тільки репресіями, тільки страшенними, фізичними й технічними труднощами й перепонами КП(б)У може ще так сяк боротися з УКП, але ні в якому разі не ідейно, не організаційно, не політично.

Моральний рівень одної й другої організації також в ріжний. Вся природа КП(б)У, її специфічні завдання, характер приложення її сил, уся політика її, все з необхідністю мусить деморалізувати її членів. Система давання матеріальних привілеїв членам її переважно перед не-членами мусить служити спокушаючим і розкладаючим психіку фактором; у цю партію йдуть ради пайка, ради грошей,

автомобілів, ради влади, ради можливості хабарничати, експлуатувати підвладних собі; при системі безвідповідальності влади та її агентів перед колективом, при системі „назначенства“, централізму й зневажання елементарних вимог робітничої демократії деморалізація навіть порядничих і ідейних членів партії мусить відбуватися; і вона є у величезних розмірах; дрібнобуржуазний інтелігент, який небудь колишній торговий маклер, фактор, репортер буржуазної, бульварної газети або шахрай-адвокатик, записавшись у комуністичну партію, хіба може турбуватися моральною чистотою чужої й навіть ворожої йому організації? Хіба він в ім'я чистоти комуністичних принципів одмовиться від хабаря, насильства, від визиску слабших за його? Не маючи (через всю систему бюрократизму, назначенства й централізму РКП) ніякого контролю над собою, крім контролю такого самого бюрократа-комісара й „утілітарного комуніста“, він єдино про те дбає, щоб „не попастися начальству“, а попавшись, — задовольняюче „поділитись“.

Злодійство, хабарництво, надужиття владою, контрреволюційність у службовій праці, глум з соціалізмом й комунізмом в щоденному життю цих „партійних“ членів КП(б)У, — все це мусить бути результатом партійної, національної й державної політики РКП на

Україні. Не стільки самі по собі ці члени є такі деморалізовані, як деморалізує їх уся система. Чесніші, ідейніші, чуліші члени РКП. бачать це і здійсмають івалт проти цих явищ. Керуючий центр РКП. мусить прилюдно сам признати загрозливість цих явищ; оповіщається навіть боротьба з бюрократизмом і деморалізацією в РКП. Але... знов, як і більшість усяких хороших слів, і ці слова лишаються тільки в заявах та резолюціях. Бо як мається на увазі боротись? Все тими самими бюрократичними способами. Даремно де-які члени РКП: підносять голос про необхідність відродження **робітничої демократії**, даремно обстоюють принцип контролю колектива над урядовцями, даремно силкуються обмежити абсолютний дикий централізм персон у законодавстві, в управлінню. Їхні голоси забиваються авторитетами централістів, приглушуються висилками за межі чулости, навіть арештами (як то було перед VIII. зїздом Рад). І розуміється, від самих загрозливих слів і резолюцій деморалізація й моральний розклад керуючої партії не зменшиться. А на Україні тим паче. Тут цілком вільна рука всяким „діячам“; сюди з Росії висилається всякий негідний, забруднений елемент, що являється небажаним у Росії, але якого не можна післати в чрезвычайку; сюди стікаються „на кормление“ охочі до цього й

спритні елементи; центральне начальство далеко, Україна край „контрреволюційний“, не в ласці у начальства, отже роби що хоч; і що лютище робитимеш, значить, старанніше працюєш для революції, значить, — „справжній комуніст“.

Повторяємо: це в необхідний, „природний“, логічний результат української колоніальної політики РКП. Вона, ця політика, вводить розклад, розпусту, моральну й політичну гидь і в свій апарат КП(б)У і в усе політичне й громадянське життя на Україні.

В УКП всього цього, розуміється, нема і не може бути. Ні посад, ні привілеїв, ні матеріальних розкошів, ні розпусти влади, нічого цього вона своїм членам не може дати. І коли належність котрого члена КП(б)У до цієї партії можна пояснити „лакомствами нещасними“, коли більшість іменно через ці лакомства належить до цієї бюрократичної інституції, то про членів УКП цього вже ніяк неможна сказати. Всяко можна пояснити вступ у цю партію, але тільки не такими мотивами. Ідейність, моральна чистота, відданість і свідомість тих, що вступають в УКП, необхідно вимагається самими обставинами, самими умовами існування й діяльності цієї партії. Хабарник, контрреволюціонер, перефарбований чорносотенець, потайний експлуататор, централіст, насильник, злодій, примітивний

утилітарист-„комуніст“ не має ніякої користі вступати в цю партію, яка не має влади, не може дати доброї посади, не може навіть забезпечити своїх членів від арешту, насильства, а то й навіть „необережного“ розстрілу. Таким „комуністам“ нема чого робити в УКП, принципи й тактика цієї партії їм не підходять. І „утилітаристи-комуністи“ часто так і пояснюють своє негативне відношення до УКП, вони, мовляв, не солідаризуються з тактикою УКП. Дійсно, для вступу в УКП, для прийняття її принципів, її програми й тактики не досить тільки назватися комуністом і взяти членську картку. Для цього треба мати ще багато инчого. Насамперед ясної, виразної комуністичної свідомости, глибокого, твердого переконання, знання різниці між тактикою КП(б)У і УКП і вільного, обдуманого, непохитного вибору між тою чи инчою. І треба мати велику силу цього переконання, треба мати глибоку **чесність**, треба мати велику **мужність** і **смівливість**, щоби піти в УКП, щоб, наражаючись на всі труднощі, бути членом переслідуваної, безвладної організації.

Мало того: дійсно, мусить бути велика обдуманість, перевірення своїх переконань і переконань **комуністичних**, щоб мати мужність стати в опозицію такому признаному авторитетові в комуністичности як РКП. Треба повбавитись фетишизму РКП і зро-

зуміти, що РКП є не джерело й причина революції, а одне з її явищ, що історичні, національні, соціальні, психологічні та цілий ряд інших причин можуть так змінити внутрішню суть навіть такого значного явища як РКП, що з його попередньої, первісної суті й змісту може лишитись тільки авторитет та форма. Це все треба зрозуміти, перевірити на досвіді, на реальних процесах, треба скласти й зцементувати ці процеси в одну міцну, доцільну систему й тоді, знаючи за що боротись, можна не боятись формальних авторитетів; тоді можна, спіраючися на тенденції живого життя й не одвертаючись од шляхів, що намічаються історичною необхідністю, сміливо стати на свідому, активну організацію цих тенденцій.

На Україні цю аналітичну й синтетичну ідеологічну роботу легко робити. Там перед мізерією й злочинністю фактів гасне блиск авторитетів; там, наприклад, на зїзді рад України в початку 1920 року цей весь зїзд трохи не висвистав такий авторитет, як Зіновєва, якого за кордоном, (далеко від реальних фактів правлячої політики), ставляють трохи не під божницю. Там, у вогні пекучих реальних щоденних потреб і невблаганих процесів болючого викристалізування соціальних, політичних і національних взаємовідносин слова й жести



авторитетів не мають гіпнотизуючого значіння. Факти, факти й реальний, повчаючий, організуючий, ламаючий і комбінуючий досвід!

І цей досвід, ці реальні факти клясово-свідомим елементам українського робітництва самі намічають шлях до УКП та примушують критично ставитись до авторитетів; віддаючи цим авторитетам всю належну їм пошану, визнаючи всі їхні заслуги, всі їхні цінности, ці робітничі елементи змушені фактами життя вчитись бачити в цих авторитетах не непомильних богів, а людей, а продукти історії, часу, обставин, умов. В таких-то й таких обставинах та умовах, — історичних і сучасних, — ці люди, не зважаючи на всі свої якості, мусять робити такі-то й такі помилки, такі-то й такі шкодливі вчинки. Ради авторитетности цих людей життя не дозволяє допускати розвитку помилок і шкод, воно з необхідністю висуває кореґуючі, виправляючі фактори. І таким історичним фактором є клясова свідомість українського робітництва, яке висвистує авторитети, коли вони роблять шкоду, вимагає кореґуючих, вірних методів розвитку й, як реалізація цього, організується в УКП.

З цього видно, що відбувається „природний підбор“, що в УКП можуть іти елементи кваліфікованої клясової свідомости й розвинености; що морально вони повинні бути високої якості. Виступати з одного

боку в опозиції до признаних авторитетів комунізму, а з другого — боротись проти контрреволюції та проводити своїми силами дійсні принципи революції, загублені вже тими авторитетами, це є завдання надзвичайної трудности. І воно вимагає великої мужности, чесности, гарячої віри в правоту своїх позицій, самовідданости, безкористности, завзяття. І знов таки ще раз: самі об'єктивні умови та обставини висувають цю тактику, а ця тактика з невблаганою логічністю вимагає іменно таких виконувачів, вона з неспідомих, кволих, морально незорганізованих мусить робити твердо-спідомих, загартованих, морально міцних і чистих; так само, як система РКП мусить з своїх членів робити морально-дезорганізованих, розпущених, кволих, не загартованих, бо немає до того необхідности, нема примусу, „природного подбору“.

Закордонні українські комуністи не всі зрозуміли історичну вагу й роль УКП. Через відсутність отого реального життєвого досвіду, через брак фактів вони ще не можуть підійти з критичним аналізом до признаних авторитетів. УКП представляється їм явищем незрозумілим або просто антиреволюційним. Таке є відношення і до них комуністів. Ми не сумніваємось, що лишившись іменно такими, вони на Україні

неминуче будуть змушені змінити своє відношення і стати членами отої самої не зрозумілої їм тепер УКП. Інче зовсім відношення утілітаристів - „комуністів“, які негативно ставляться до УКП через те, що вона не має влади, не має урядового значіння, посад, матеріяльних „лакомств нещасних“. У тих є своя теорія: для „української справи“ не корисно триматись тактики УКП; краще, мовляв, іти в КП(б)У і захоплювати вплив і значіння на Україні; треба ставати „справжніми комуністами“, заслужувати довірря Москви і, внутрішньо обманюючи її, зсередини змінити її політику на Україні. (Ми не кажемо вже про тих, останнього сорту утілітаристів, які, не думаючи ні про яку зміну політики, просто примазуються до комунізму для посад, ролів, для задоволення амбіції та т. п. Посади й ролі може їм дати тільки урядова партія, КП(б)У, отже, на цій підставі УКП є „контрреволюційна партія“, а вони щирі комуністи й революціонери, на цій підставі хай живе РКП, КП(б)У, окупація, колонізація й усе, де можна в каламутній воді ловити „лакомства нещасні“. Є й такі серед українських „ортодоксів“, але вони не мають значіння, — розпливуться в масі таких же, як вони, „ортодоксів“ в КП(б)У і тільки хіба що допоможуть швидкому розвалу сівї проти-природної „партії“.) Що до утілітаристів

з погляду „української справи“, то досвід боротьбистів повинен показати, що всі ці диверсії зсередини є утопія, даремне марнування сил і часу, шкідливе затягання природного процесу. КП(б)У не може бути інчою, як вона є. Стати інчою — це, значить, стати УКП, влитись в УКП, прийняти її програму й тактику. Може КП(б)У еволюційно дійти до цього? При цій пануючій політиці РКП на Україні — ні. Мусить змінитись у Москві політика, тоді зміниться й КП(б)У. Чи можна ж вступом у КП(б)У змінити Москву? Розуміється, ні. Вступаючи в КП(б)У, треба приймати її програму, її тактику, її всі методи управління краєм, її способи партійної організації, треба щиро, нелукаво, активно й усе приймати. Коли ж душа цього не приймає, то треба мати мужність одмовитись од посад, ролів, од звання патентованих комуністів, мати відвагу стати на бік слабшого, переслідуваного, але відповідаючого справедливим тенденціям життя й революції й мужньо, героїчно обстоюючого їх, не боячись ні репресій, ні насмішок, ні байдужжя утілітарних політиканів.

Резюмуємо: **КП(б)У** є явище наносне, тимчасове, наслідок ненормального й трудного розвитку революції на Україні; це — проміжувочний, до певної міри навіть не-

обхідний результат історичних і соціально-економічних умов України.

**УКП** є явище необхідно, нерозривно, органічно звязане з Україною, з її працюючими масами. Це — процес, що виник з історичною неминучістю, переходячи всі етапи нормального розвитку і з часом усе більше та необхідніше вкорінюючись у революційну товщу українського робітництва.

**КП(б)У**, будучи по назві й по офіційній декларованій програмі, по формальним завданням (та по інерції від колишнього революційного свого етапу) комуністичною та революційною, в дійсности ж, об'єктивно, по суті й змісту своєї конкретної діяльності, по методам цієї діяльності, по характеру своєї тактики, є антикомуністична, антиреволюційна.

**УКП**, маючи ту саму в основах програму, що й **КП(б)У**, в той же час являється дійсно-комуністичною і дійсно-революційною, бо її тактика, її конкретна діяльність цілком погоджується з її програмою, не розходиться в кричущому протиріччю з основними засадами революційного соціалізму й революції.

**КП(б)У** є штучна інституція, технічний апарат, знаряддя зовнішньої волі, яка стоїть поза органічним життям України. Це — тимчасова, бюрократична, слухняна машина, для більшого довіря має названа „комуністич-

ною партією". Як безживне знаряддя, КП(б)У не може мати внутрішнього розвитку, закоріненого в органічних силах; її більша чи менша функціональна потенція залежить від механічних волевиявлень сторонньої сили. Розвиток революції на Заході Європи, з яким необхідно зв'язано ослаблення московського абсолютного централізму, неминуче приведе до ослаблення українського апарату — КП(б)У; перемога принципів робітничої демократії цілком скасує яку будь технічну потребу в цьому апараті і він мусить розвалитися; де-які складові частини його ввійдуть в органічну, робітничу, дійсно-комуністичну партію УКП, — другі ж будуть виметені геть.

Коли ж переможе на Заході Європи реакція і перекинеться на Україну, КП(б)У так само, але ще швидче й ґрунтовніше зникне, не лишивши навіть помітних слідів у робітництві, (як то вже було не раз на Україні при наступах контрреволюції). Всі складові наносні, прислані з Росії або примазані елементи її, будучи чужими й краю, й робітничим масам її, розбіжаться, розпорошаться, розтануть. На Україні ж (як то вже, повторяємо, й було не раз) лишаться її місцеві революційні елементи, закорінені в масах, споріднені з ними, які можуть зникнути тільки тоді, коли зникнуть самі робітничі маси!

УКП є історична, природна, органічна необхідність. Ця партія не впала на Україну готовим, сліпим апаратом, їдучи в вагонах за багнетами червоної армії. Вона вийшла з недр українського робітництва, перейшовши стадію старої української соціалдемократії, взявши звідти найкращі, найживіші сили, тримаючи звязок робітничої революційної традиції і будучи сама живим продовженням і консеквентним розвитком українського пролетарського руху. УКП є живий організм, з власною, свідомою, ініціативною й відповідальною волею. Маючи коріння в робітничих масах, вона свій розвиток черпає тільки звідти і по стану цієї партії можна без великої помилки судити про стан українського робітництва. Чи швидчим чи повільнішим темпом розвиватиметься революція на Заході Європи (від якої, ще раз кажемо, залежить увільнення української революції від задушливого для неї московського централізму та бюрократизму) — чи запанує на Україні часово чи на довший час реакція, УКП від того не зникне, як не зникне український пролетаріят міста й села. Члени її не розбіжаться з України, бо вона є плоть від плоті українського трудового народу, бо справа революції на Україні є їхньою, невідривною від їхнього ества справою, а не тимчасовою службою, „кормленням“ чи фігуруванням в ролі окупаційної влади.

Так, в даний момент УКП є мало-численна, малосильна, без влади організація. Але в цьому насамперед видно історію всієї української трудової нації, яка століттями, при всіх своїх багатствах, на своїй багатій, родючій землі була бідна, убога, обідрана й експлуатована окупаційними владами всіх російських режимів. І через те УКП бачить найкращу запоруку всебічного визволення українських працюючих мас, як соціального так і національного, в усесвітній соціалістичній революції. Вона прагне її, як Месії, як справжньої єдиної визвольниці. І хоча би вже тільки через це вона являється більш революційною, більш інтернаціональною, ніж ті бюрократи, застарілі русіфікатори, замасковані чорносотенці, руські націоналісти, якими кишить КП(б)У, які творять її партійно-обивательську опінію, які задають буденний, реальний тон усій роботі цієї інституції й які в своїй простодушній націоналістичній наївності мріють про всесвітню революцію тільки як про ширший терен їхнього руського окупаціонізму.

Так представляються і такими є в реальній дійсності дві комуністичні організації на Україні. Їхня ідеологічна й організаційна боротьба є глибоке, органічне, неминуче явище, яке, маючи коріння в далекій історії, виливається тепер у боротьбу принціпа революційного соціалізму, робітничої демо-



кратії (УКП) — з принципами модернізованого централістичного абсолютизму та національного деспотизму (КП(б)У).

І не нове в історії українського експлуатованого народу також і те явище, що на послугах гнобительського централізму були сини цих самих гноблених рабів, що в імя того чи іншого утілітаризму, в тих чи інших ідеологічних формах, за ті чи інші „лакомства нещасні“ ці мізерні сини експлуатованих і пригнічених помагали гнітити, гнобити й руйнувати „степ широкий, край великий“. Не нове це явище й не новим словом згадають нащадки пригнічених „рабів німих“, отих помагачів-утілітаристів, лакомників нещасних. Не врятує їх ні марка „справжніх комуністів“, ні ляментациї та деклямації про революцію. Іменно кров отої самої знасилованої, заганьбленої на Україні революції воскричить до їхнього сумління, коли воно тільки від лакомств не „засахариться“ й не закаменіє в них.

Що ж до УКП, то вона може тільки радіти з такого „природного одбору“. Ні утілітаристів, „посадових комуністів“, ні лалакомників, ні ідеологів цих „діячів“ їй не треба. Єдиного можна тільки побажати: хай спішать за лакомствами, ролями, посадами, за патентами та марками на „справжніх комуністів“, хай швидче помагають КП(б)У в її діяльності, хай заглиблюють і розширюють

природний процес, — тоді швидче прийде кінець і розпад згнилого та оджитого, тоді швидче й дужче розростеться живе й молоде. Хай навіть, будучи до кінця консеквентними, арештовують нас, українських комуністів, хай „небережно“ розстрілюють нас, хай видають декрети про знесення до щенту, до хати цілих українських сел за неслухняність московській комісарській потітиці, хай в ім'я лакомств і патентів старанніше роблять це, — і все ж таки переможе життя — УКП, а не „засахарений патентований труп“ — УК(б)П.



- No. 13. ПАННЕКУК А.: Комунізм і демократія. Відень, 1920, 16°, 9 стор.
- No. 14. КАРПИНСЬКИЙ В. А.: Що таке радянська влада і як вона будується? Відень, 1920, 16°, 40 стор.
- No. 15. ПІДДУБНИЙ Г.: Комунізм і патріотизм. Відень, 1920, 16°, 30 стор.
- No. 16. МАЗУРЕНКО В.: Відродження промисловости радянською владою. Відень, 1920, 16°, 48 стор.
- No. 17. ЛЕВИНСЬКИЙ В.: Мистецтво і соціалізм. Відень, 1920, 16°, 20 стор.
- No. 18. ПРОГРАМА УКРАЇНСЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ. Відень, 1920, 16°, 64 стор.
- No. 19. ДУХОВЕ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ. (Поезія, плястика, театр і народні празники). Відень, 1920, 16°, 50 стор.
- No. 20. КАЛИНОВИЧ І.: Показчик до української соціалістичної і комуністичної літератури. Відень, 1921, 16°, VIII + 112 стор.
- No. 21. БОГДАНОВ А.: Діалектичний матеріалізм. Переклав Ю. Сірий. Відень, 1921, 16°, 80 стор.
- No. 22. Меморандум Української Комуністичної Партії — Конгресові III. Інтернаціоналу. Відень, 1920, 16°, 36 стор.
- No. 23. РАЦ Л., Др.: Прикарпатська Україна і світова революція. Відень, 1921, 16°, 29 стор.
- No. 24. РЕВОЛЮЦІЯ В НЕБЕЗПЕЦІ! (Лист Закор. Групи У. К. П. до комуністів і революційних соціалістів Європи та Америки). Відень, 1921, 16°, 94 стор.

- No. 25. КУНФІ З.: Пролетарська культура. Відень, 1921, 16°, 32 стор.
- No. 26. МАЗУРЕНКО В.: Економічна самостійність України в числах. Відень, 1921, 8°. (Друкується.)
- No. 27. ВИННИЧЕНКО В.: Українська Комуністична Партія (УКП.) і Комуністична Партія (большевиків) України (КП(б)У. Відень, 1921, 16°. (Друкується.)
- No. 28. РАЦ, Л., Др.: Чи все так було і чи все так буде? Відень, 1921, 16°, (Друкується.)
- No. 29. МЛЮТІН П. В.: Чи Великоросія без України може економічно існувати? З передмовою В. Л. Відень, 1921. 16°. (Друкується.)



Замовлення посилати на адресу адміністрації:  
„Nowa Doba“, Wien, XVIII, Hans Sachsgasse 18.